

NAPREJ.

Naprej velja
za Ljubljano:
za vse leto 6 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 „ 20 „ „ „
za čet. „ 1 „ 75 „ „ „
po pošti:
za vse leto 7 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 „ 60 „ „ „
za čet. „ 2 „ 5 „ „ „

Oznaniła.
Za navadno tristočno
vrsto se plačuje:
6 kr., ktera se enkrat,
9 „ „ „ dvakrat,
12 „ „ „ trikrat
natisne, večje črke pla-
čujejo po prostoru.
Za vsak tisk mora biti
kolek (štempelj) za 30 kr.
Vredništvo je na starem
trgu hišna št. 15.

Rokopisi se ne vračujejo.

Dopisi naj se blagovoljno frankirajo.

Št. 13.

Ta list izhaja vsak vtorek in petek.

Tečaj I.

Ljubljanski deželni zbor.

11. februarja (13. seja.) Pryosedoval je g. dr. pl. Wurzbach, ker g. prvosednik zaradi opravkov ni mogel v zbornico. Zadnje seje zapisnik se je prebral in potrdil. G. namestnik je zboru oznanil, da se je osnoval odbor za močvir, in da je v njem g. dr. Bleiweis prvomestnik (obmann) in g. Kozler perovodja. G. dekan Toman je dobil 2 dni, in g. Golob 3 dni odpusta. Potem je prišla vrsta na to, „koliko moči in kako delavnost ima kranjski deželni odbor.“ — Ker je zbolel poročevavec g. pl. Strahl, zato ga je namestoval g. baron Apfaltern. Največ je zbornica potrdila tako, kakor je bilo nasvetovano, le sem ter tje se je naredila kaka poprava. Pri §. 6. in 18. je g. cesarski namestnik zahteval, naj se bereta iz deželnega reda §. 19. in 42., ker govorita o reči, za katero zbornica zdaj skléplje. G. Kromer je hotel, da se vtaknejo v §. 7. besede: „za deželno zadevo;“ pri §. 11. in 12. pa nista obveljala njegova popravka, in pri §. 15. in 25. je sam umeknil, kar je bil nasvetoval, da bi se pre naredilo; a pri §. 19. je tudi g. dr. Zupan nasvetoval popravek, kteremu ni glasovanje dalo večine. Pri §. 27. je dalje hotel g. cesarski namestnik, da bi se v gospodarskih zadevah deželnega odbora družim deželnim odborom dopisavalo samo po deželnej vladi; zbornica je pa soglasno prišla odborov nasvet, in tako je tudi potrdila drug nasvet g. dr. Zupana. Prihodnja seja bode v petek 13. dan t. m.; vrsta pride na služabniške zadeve.

Hiša za kranjske blazne.

Vsacega ljudoljuba je veselilo, ko je slišal, da se mora na Kranjskem uže tudi kaj storiti blaznom (norcem); ali zopet se mu je kalila radost, ko se je govorilo, da se jim hiša napravi na Štajerskem blizu Gradca. Ako se kranjskim blaznom uže kaj misli napraviti, gotovo je dolžnost, da se jim naredi kaj tacega, kar je po sedanjih okolišnih najboljše. Iz važnih ozirov pa je želéti, da bi se deželna hiša blaznom sezidala prav blizu Ljubljane. Kranjska zemlja ima gotovo 200 do 300 blaznov, če se le šteje, da spada na 1500 do 2000 duš 1 blazen. Po Francozkem, Angleškem, Nemškem enega blazna štejejo na 500 do 1500 ljudi. Najglasovitejši zdravniki te bolezni pa: Guislain, Parchappe, Dammerov itd. priporočajo, naj bi se narejale tacim bolnikom le majhne hiše, ktere imajo samo prostora 200 do 400 osobam. Tudi statistika zdravniške vednosti je vnovič gladko dokazala, da so velike dobrotne naprave te vrste škodljive in nevarne. Ljubljana je

dalje narodno središče kranjskih Slovencev, in dežela, — kakor smo dokazali — ima gotovo zadosti blaznov za eno hišo, kakoršna je najprimernejša tej bolezni: združena blaznica (irrenhaus) Kranjcem in Štajercem bi torej morala biti prevelika; zato je ne le samo najboljše, ampak tudi neogiblivo potrebno, da Kranjska napravi sama svojo blaznico. Pogledimo, kako se vedó Korošci? Ali so hoteli pridružiti se Kranjcem in Štajercem? Nikakor ne, in mislimo, da vrlo dobro znajo, zakaj ne. — Res je, da nam primanjkuje novcev (denarjev); ali to vendar še ne more biti razumen izgovor. Kdor se ne vpira letnim stroškom za uboge blazne; kdor se ne ustavlja še višjemu znesku, kakoršnega je treba, da se napravi družna blaznica Štajerskej in Kranjskej deželi: ta gotovo rad privoli tudi nekoliko več plačila, da se to bolnišče osnuje doma blizu Ljubljane, ako vé, da se po tem potu najboljše ustreže sedanjem okolišnim; ako premisli, da se tako poskrbi za mnogo daljšo prihodnjost. Pač bi potrebovalo novo zidanje in vsa naprava za 200 blaznov kaci 260.000 gld., če se le 1300 gld. šteje na osobo. Pa saj bi se morda v ta namen tudi lahko kupila hiša ali grad blizu Ljubljane. — Dalje naj se ne pozabi, kako malo bi hiša na Štajerskem pomagala našim bolnikom. Gotovo je, da, če se blazen poprej začne léčiti, poprej tudi ozdravi. Do zdaj so hodili naši blazni v Gradec, v Prago, na Dunaj, pa največ je v bolnišče prišlo tacih, ki so bili doma uže jako zanemarjeni. Kdor je zdravnik, dobro vé, koliko se druzega časa potratí, ko se mora povpraševati po bolezni in bolnike v red spravljati, da tako bolezen potem še bolj ostari, in tudi koliko novcev se potrosi, ko bi se blazni morali spremljati v Gradec! Blaznica je deželi gotovo tako potrebna, kakor delalnica, rotilnica, bolnišča in učilnice. Blaznica za Kranjce in Štajerce blizu Gradca bi pa koristna bila samo našim bogatejšim rojakom, ubozim pa skoraj čisto nič; ali za bogatejše ni treba več skrbeti, nego za uboge; kajti sami lahko skrbé za-se. Ker so blaznice javne dobrotne naprave, in ker vse javne naprave snujemo samo za to, da bi obéno koristile deželi; moramo blaznico doma na Kranjskem imeti. Ali ne vidimo, kako realke, vseučilišča itd. malo pomagajo Kranjcem, ker jih nimajo v svojej zemlji? Da se blaznica ustanovi blizu Ljubljane, tega ne zahtevajo samo sedanje okolišni naše dežele, ne samo ljudoljubje, ampak tudi gospodarstvo z domačimi dušnimi in telesnimi močmi. Ko bi se poleg tega še kak mlad zdravnik poslal na Angleško, Nemško ali v Belgijo, da bi se tam učil psihijatriškega znanja, in premišljal tuje naprave; ko bi se dalje tudi seštel in popisali blazni po našej deželi: potem bi v tej zadevi bilo pomagano, kolikor je največ mogoče po sedanjih okolišnih.

Radonievč.

Dopisi.

V Krašćah pri Moravćah 10. februarja. Močno je nam zamrzelo po našej dolini, ko smo brali, da je grof Anton Auersberg 28. januarja v deželnem zboru pravil, da Kranjci dovolj znajo nemški, in ko je dvomil, da bi narod zahteval prestave hitropisnih poročil. Še bolj je pa žalilo nas, ko smo čitali, da je rekel, da naša dežela je prostor nemške izobraženosti, in kako vé kmet čislati nemščino, posebno pa to, ko je modroval, da bi se morala sedanja slovenščina zopet predstaviti na kranjski jezik. Gospod! v svojem in tudi v imenu veliko družih spoštovanih sosedov svetujem vam, da prihodnje bolj premišljeno govorite v slavnem zboru. Da ste rekli, da vaši volilci mislijo tako, kakor vi, ne bil bi se vam nihče vpiral; ker ste pa govorili v imenu vseh, torej tudi v našem imenu, zato smo primorani, resnobno ustaviti se vam. Mi želimo prestave hitropisnih poročil na slovenski jezik. To ste lahko posneli iz besed našega poslanca dekana g. Toman v tistej seji, v kateri ste se tako urezali na vse strani; le težko jih pogrešamo, ker smo jih bili vajeni brati pred lanskim. Če mislite, da bi jih bilo treba predstaviti na kranjski jezik, sodimo, ker ste pevec, da ste nekam napečno zaseli pegaza. Živa duša pri nas ne vé za ta razloček; naši otroci umejo besede v „Napreji“, v „Novicah“ itd.; prav dobro tudi umemo slovenske pridige naših zgovornih duhovnov, pastirske liste našega preč. g. vladike itd. S svojimi žulji plačujemo poslanca deželnega zbora; kdo nam tedaj more braniti, če zahtevamo, da nam govoré po naših željah, in tako djanski izpolnujejo besede presvitl. cesarja? Zdaj pa zopet podirate, kar je uže bilo sklenjeno, ter se prepirate, in tako tratite dragi čas, katerega bi morali v kaj važnejšega rabiti.

Janez Lavrač, kmet
v svojem in svojih sosedov imenu.

Iz Notranjskega 9. februarja. F. S. Tudi nas je srčno veselilo, ker smo upali, da bomo v domačem jeziku brali, kar se bode govorilo v deželnem zboru. Ali čuti smo morali, da se to ne zgodi, če tudi so se naši slavni domoljubje srčno potezali. Kje je tedaj pravica? Naši nasprotniki so govorili, da bi preveč stroškov prizadelo, ako bi se govori tudi slovenski tiskali, — kdo pa plačuje stroške, ali jih Slovenci ali jih Nemci? Menim da mi vsak pritrdi, da jih Slovenci, ker je komaj dvajseti del rojenih Nemcev v našej deželi. Je-li po pravici, da bi Slovenec za nemški tisk plačeval, ker malokteri popolnoma umé, kar je v njem? Ako se bode samo nemški tiskalo, naj pa sami Nemci plačujejo. Mi Slovenci ne želimo, in tudi ne delamo nikomur krivice; ali tudi trpeti je nečemo. Mi iščemo le svoje pravice, katero je nam dal svitli cesar. Po besedi gr. Auersberga bi se morala sedanja slovenščina predstaviti nazaj na kranjski jezik, da bi jo kmet razumel. Ali ni to nepamet? Kaj se cerkveni govori ne opravljajo v sedanji slovenščini? In kateri kmet je še kdaj tožil, da jih ne umé? Ali bi ne bilo smešno, ko bi začel z lece praviti cerkveni govornik n. pr.: štiftenge, ajmožna, andoht, kunšt, uržohi itd. Smejati bi se mu celó kmet, kateri količkaj prebira knjige; kaj pa bi rekel bolj olikan človek? — Torej ne trdimo grofovih besed, in mi bomo v sedanji slovenščini govorili, pisali in tudi tiskati dajali, — če se temu vpira še toliko grofov, baronov in družih nam in vsemu slovenskemu narodu sovražnih mož. Uže zdaj nas dovolj srce peče, — pravimo z dr. Tomanom — da smo dosihdob nemškutarili!

Iz Gradca 3. februarja. Praznovanje Vodnikovega spomina. — Gr. K. — II. Potem se vzdigne tehnik Papež, ter govori: „žalostni in veseli dogodki v narodnem življenji, če

so važni napredovanju, v srcih na vek živé. Tudi nam Slovencem hrani minolost mnogo važnih dogodkov. Denašnji dan veléva enega izmed njih opomniti se. Ne mislim ponavljati besed gospoda K., ki je dovolj dokazal, koliko zaslug ima nesmrtni pesnik; ali opomniti si upam čestito društvo moža, ki je rajnemu bil krepek steber pri njegovem delu. Menim slavnega barona Ž. Cojza. Tudi njegove kosti uže davno trohné pod obrasteno gomilo; zasluge njegove pa še živé, in živéle bodo zmirom v hvaležnih slovenskih srcih. Zato, kakor je bila prva zdravica spominu nesmrtnega pesnika V. Vodnika, naj druga bode njegovemu prijatelju, zvestemu slovenskemu rodoljubi! Donelo je „živio!“ in „slava!“ Ta napitnica je pisatelja teh vrstic opomnila treh podpornikov slovenskega slovstva: Jan. Ungnada, Ž. Cojza in prezgodaj umrlega Antona Alojzija Wolfa. Ker je prvi med njimi bil Čeh, zato smo nazdravili bratom Čehom. Na to napitnico je odgovoril g. Ledinsky, ter napil južnim Slovanom. Pesem za pesmijo se je vrstila: zdaj slovenska, zdaj srbska, zdaj češka. G. Gršak je napil slogi južno-slovanske tako-le: „zbrala nas je sveta reč. Minola so leta, kar uže praznujemo Vodnikov god; pridejo leta, kadar ga bodo naši vnuci zopet praznovali. Preminjajo se časi, in te slovesnosti obraz se zdaj uže preminja. Pomnim, da smo praznovali Vodnikov god le v malem društvu sami Slovenci. Torej mi srce v radosti plava, ko se oziram na mile nam brate Srbe. Širi se spomin prvega našega pesnika, in ž njim se širi narodni duh južnega slovanstva. Vidim, kako prijazno V. Vodnik desnico podaja D. Obradoviču, rekoč: seme, katero sva sejala, ni padlo na skalo. Živela torej južno-slovanska zloga!“ Na to je društvo opomnil opravnik g. Čučković, da je krepost v zlogi, katero moramo južni Slovanje gojiti v svojih srcih. Rekel je: „brat brata kolje; Srb davi Srba; žalost podaja žalosti roko; zato naj bode med nami zloga!“ Ker se je napijalo zlogi, imenoval je pisatelj teh vrst moža, ki med južnimi Slovani za zlogo največ dela; ki v svoji ljubezni ne loči ne Slovenca, ne Hrvata, ne Bolgarja, ampak vsi smo mu en narod, poklican družno delati. — „Slava“ in „živio!“ se je klicalo podporniku južnega slovanstva vladiki g. Strosmajerju. Tudi smo se hvaležno spomnili slovenskih boriteljev gg. dr. Bleiweisa in dr. Toman, ž njima iskrenega domoljuba in pisatelja, Slovencem bivšega konzula v Gradcu, dr. I. R. Razlaga. — Do zadnjega je med nami bilo veselje, katero so pomnožile še nekatere šaljive pesmi.

Iz Gradca 4. februarja — G. K. — Tudi tukaj bivajoči Slovanje mislimo praznovati tisočletnico slovanskih blagovestnikov ss. Cirila in Metoda. Uže smo si izvolili odbor, ki poskrbi vse priprave. V odboru so Slovenci, Čehi in Srbe. Kolikor je uže zdaj mogoče povedati, nadjati se je, da bode praznovanje prav slovesno. O programu se ni še zadosti dogovorilo; ali vendar je toliko gotovo, da se praznovanje prične z mašo; zvečer pa bode „beseda,“ zanimljiva v vsacem oziru. Predgovor bode slovenski, sicer pa se bode govorilo tudi še v družih slovanskih narečjih, kajti ss. blagovestnika sta nam vsem bratom prinesla vero in podlago naše omike, da-si nista po vseh slovanskih deželah delala. Primerni pozivi, sestavljeni v slovenskem, srbskem in češkem jeziku so uže tiskani, in začeli so se razpošiljati konec unega tedna.

Vажnejše dogodbe.

Ljubljana. Deželni zdravniški svetovavec g. dr. Konstantin Schrott je deželni vladi podal za knjižnico, ki se ima napraviti spodnji gimnazii v Kranji, več knjig, časopisov in zemljevidov.

— G. Valentin Češko v Ljubljani za zidom št. 250 prodaja koščeno moko po 2 gld. stot (cent), torej na pol boljši kup nego na Dunaji. Stot koščene moke nadomesti 20 stotov gnojá iz hleva, in tudi zemlji pomaga mnogo več lét.

— Še le drug dan proti mraku so iz ledenice dobili zasutega delavca. Truplo je bilo videti vse célo; tedaj menda se je bil zadušil. G. Anton Samasa je ubogej vdovi rajncega poklonil 10 gld. Vredništvo časnika „Laibacher Ztg.“ prejemlje darove za to vdovo.

Reka. Cesta, ki drži od sv. Petra na Krasu do Reke, potrebuje mnogih poprav, ker je prav jako slaba, da se ne more po njej blago voziti. Vlada hoče to cesto popraviti; nov-čni (denarni) minister ima uže oblast le-temu delu odločiti četrť milijona iz državnega imetka. Reka bi pa rada imela železnico, in poslanci na Dunaji upajo, da se izpolni ta želja njihovega mesta.

Tomin. Čitalnica bode imela 16. dan t. m. obletnico.

Dunaj. Novčeno (dnarsko) ministerstvo uže izdeluje preudarek državnih stroškov za leto 1864, ki pride precej v pre-sojevanje državnemu zboru, ko se sopen snide maja meseca.

— Po sedaj bodo imeli službe vojaških uradnikov samo dosluženi ali za vojsko uže nerabni častniki (oficirji.)

Češka. „Pozor“ je začel izhajati 10. dan t. m. Jeli so dajati za češka pisma tudi češke prejemne liste (recepise.)

— V opravljenem redu češkega deželnega zbora se je nasvetoval dostavek: „če najviši deželni maršal ne dopusti, da bi se kak nasvet pretrésal v zbornici, da potem lahko tisti, ki je nasvetoval, vpraša zbornice, in če zbornica privoli, da bi ta ali una reč prišla na vrsto v sejah, maršal pa vendar še ne privoli, da zbornica potlej lahko vpraša Nj. veličanstva.“ Namestni glavarski prvosednik pa je rekel, da ministerstvo take premembe nikoli ne podá cesarju, da bi se potrdila. „Politik“ piše o tem: „ministerstvo se vtiče med narodne zastopnike in med vladarja. Ministerstvo ne podá Nj. veličanstvu, kar je sklenil deželni zbor, to se pravi, da hoče ministerstvo presoditi, kaj se ima oznaniti Nj. veličanstvu, kaj ne.“

Galicija. Deželni zbor je odložen do 2. marca, pravijo da zato, ker je neki mislil Adam Sapieha nasvetovati, naj se podá prošnja Nj. veličanstvu Poljakom na korist.

Ruska. „Presse“ piše, da je ruska vlada poslala vnénjim vladam pismo, v katerem prosi, naj bi se na mejah bolj čulo, da se ne bi ljudje selili iz Poljske, in Avstrii očita, da premalo pazi, ko se skrivaj donaša orožje na Poljsko.

— Čuti je, da imenitne osebe v Petrogradu svetujejo carju, naj brzo brzo nabere vojske, kolikor je potrebno, da se zatare vpor; ali predno udari na Poljake, naj jim odjenja v marsičém, ter podá kneza Konstantina za kraljevega namestnika. —

Poljska. Francozki konzul neki da je svetoval ruskej vladi, naj čaka, da vpor naraste, potem še le naj ga zaduši, in gotov mir bode vsaj za 50 let.

— Varšava in njeno obzidje ima vse polno straž, pa vendar vsak dan hodijo iz mesta ljudje k vpornikom; tudi je čuti, da se mislijo celó nune izpustiti v gozde, ranjenim stréč. Ne le mladenči, krepki možaki se družijo vpornikom.

— List „Oest. Ztg.“ je dobil iz Varšave pismo od 4. februarja; v njem se bere: „šepetajo si na uho, da raste vpor; to nam tudi pripovedujejo poljski obrazi; pa vendar ne morem povedati, kaj se prav za prav godi. Vpornikom pa menda je vse znano, kar in kakor se dela med narodom. Ne tajim, da se tresem, ko pišem te besede. Tukaj se bojimo govoriti, in še bolj pisati. Tudi ženske so obdivjale. Neka gospá mi je rekla: tu in tam bomo pahneni, ali vendar zmoremo;

Poljska še ni izgubljena. Trgovina je vsa zaostala. Če to dolgo tako ostane, mora priti lakot in draginja.“

— Nepokoj seza uže na izhodnje Prusko.

Italija. Demokratično društvo v Florencu je v zadnjem zboru sestavilo program, kterega se je pa Mazzini izmislil. Tak-le je: „nič državne vere; duhovnim blago vzeti; svobodne misli in društva; nedotekljiva osoba, stanovanje in pisma; smrtne kazni naj več ne bode; svoboden uk; naj se odpravijo stoječe vojske; vsak naj sme voliti; samo ena zbornica; ministri morajo biti odgovorni; plemenitáška imena se imajo odpraviti; naj ne bode več nikakoršnega samotržja (monopola.)

Grška. Poslednje dni so bili po Atenah na ogléh pri-bitu razglasi, naj se zopet v deželo pokliče kralj Oton.

Amerika. Vera Kruz. Glas je počil, da je napréda (vorhut) francozke vojske blizu Pueble čisto pobita.

Lepoznanstvo.

Akademija nevednih glav.

Vémo za mestece, ktero sluje daleč po obližji, — če ne dalje, vsaj po trih deželah, in sicer po zimi zarad neizmer-nega blata, po letu zarad vrlo gostega prahu, svoje vse žive dni pa zarad mestne ure, ki vedno kaže le na poli desetih, da ljudje vedó, kdaj je treba spát, in kdaj se mora vstajati. V tem veleimenitem kraji se je osnoval modrih možakov slaven zbor, ki utegne mestu pridobiti čast, kakoršne mu celó prah in blato nista mogla. Ta zbor se ne vede, kakor na primer slovenske čitalnice; zato si pa tudi ni postavil posebnih pravil; zato ne rabi vélicih shodov; njegovi udje ne volijo prvosednikov in odbornikov, ter nikoli ne glasujejo, pa tudi nimajo nikakoršnih „besed“ in plesov; še društvenine možje ne plačujejo. Pristop in odstop, smejanje, govorjenje in molčanje, ploskanje, zvižganje, vpitje in kričanje, vse to je na izvoljo dano vsacemu, kdor, kakor in dokler hoče. Tega zbora osnova se opira na preprosto podlago; pa vendar je med vsemi družabniki vedna edinost, ker jih veže eno srce, ena — vednost. Zbor je največ le jezikosloven, ter ima jako zanimljive naméne. Drugi možički samo vrtajo in vrtajo, da bi prišli jeziku do jedra; naši čestitaki pa le preiskavajo samo to, česar v preljubem slovenskem jezici ni, ali če tudi je, kar je njim gotovo neznan. Pač težavno délce! Pri le-tem trudonosnem premišljevanji pa jim ne rabijo naše slovnice, tudi slovarji ne, za ktere še ne vedó, in ko bi tudi vedeli zanje, kaj bi jim to koristilo, ko jim slovensko branje tako slabo in težko gre izpod rok? Pa če se reč do dna presodi, potem je lahko videti in razumeti, da jim ni treba niti slov-nic, niti slovarjev, ker njihovo znanje se ne opira na nobeno drugo. Tudi vsakdanja izkušnja priča, da slovenščino znajo najveljavnejše presojevati možje, kateri našega jezika čisto nič ne umejo. Tako je bilo, tako je, tako ima ostati, če Bog hoče. — Réd njihovih preiskav in razgovorov je pa ták: prvosednik na pr. vpraša: kako se po slovenski pravi tem-le nemškim besedam: service, portefeuille, bagatelle, immunität? itd. Na to precej ta ali uni reče: „ne vem,“ in potlej se na vse obraze vlije naglo pa tiho, preljubeznjivo muzanje. Če pa kdo vmés pové, kako se tej ali unej besedi zarés pravi po slovenski, potem je to preljubeznjivo muzanje še mnogo lepše. Zdajci se vzdigne prvosednik, vzame s po-lice rešeto, in déne vá-nje besedo; vsi odborniki pa hitro pri-skočijo, primejo za obód, in srdito rešetati začnó, ter ne jen-

jajo poprej, da jim beseda izgine skozi ádro. Ta sveta, pravična jeza pa navdaja odbornike zato, kajti so besedo gotovo skovale napete glave, ker je ne umeje prosti kmetič, ki nosi kratke hlače pa dolge čevlje; ker je tudi ne umejo berači, ki hodijo po svetu od hiše do hiše, ter mnogo vidijo in slišijo po zemlji. Ko je to srečno pri kraju, potem se ukaže „ein halb-seidel tega boljšega,“ ki odbornikom daje um, kakor-žnega jim je treba za više sklepe. Komaj dobi jezik malo več mokrote, in precej začne hitreje teči, kakor se urnejše začno vrtéti kolesca otročjih malenčkov, kadar se po žlebu ná-nje izpusti obilnejši curek. Tudi obrazki se razveselé; glas jame razkladati presilno moč; poslušavci pak se čudijo in maše ušesa, ker se je bati, da bi oglušéli. Kmaló za tem je rešeno, hitro, kakor bi mignil, vsako važno vprašanje o rabi našega jezika v pisalnicah, o njegovej vpeljavi v učilnice, o splošnej ravnopravnosti itd. Ko bi pa med le-to slavno družbo zašel kak „prenapétec,“ ubili bi ga uže samo z besedo, ako ni uže poprej od smeha reva počil.

Nektera slovenska mesta imajo čitalnice; Zagreb napravljaja južno-slovansko akademijo: toda moji prijatelji anje so z akademijo nevednih glav prehiteli vse druge Slované. Slava jim!

Demokrit.
I. M.

Svila na Notranjskem.

Notranjsko svilstvo ni tako mlado, kakor mislijo nekteri. Starci pripovedujejo, da so pred 60—70 leti videli marsikje

črviče, in da so pridne gospodinje po 80 liber (funtov) mešičkov dobivale. Ali tiste pridne gospodinje so uže pomrle, in še le pred malo leti je zopet začel g. Švare, oskrbnik premske grajščine nad Reko, črviče kojiti, in sicer z dobrim vspehom. Ta gospod je videl, da je preki Reke še precej murb, šel je in kupil jaje, pa uže v drugem letu je prodal za več tisoč goldinarjev svile, ki je bila zdrava in lepa. To je obudilo pri njegovih sosedih enake poskušnje; marsikteri gospodar se je smejal, ko je za svoj kratkočasni trud prejemal rumene zlate. Zadnjo pomlad se je ves Bistriški okrog bil tako vnel za črviče, da so ljudje križem tekali do Reke in Kastva in celo notri na Laško, da bi si preskrbeli dovolj perja. Pa črvje niso lani dobro delali, ker je bolezen skoraj vse pomorila. To je bila res velika nesreča, ali umnemu gospodarju vendar ne bode branila še prihodnja leta poskušati, ker vidi, kako malega truda je pri svilstvu treba, in koliko dobička daje. Jako veselo je videti, kako so nekteri Bistričani in Pivčani po 4000—7000 murb nasadili, in še več bi jih uže bilo posajenih, da ni lanska svilna letina bila tako slaba.

Notranjska je mnogo izgubila po železnicah; torej naj pametni kmetovavci gledajo, kako bi si nadomestili na družem kraju, kar jim je tukaj ušlo, in posebno svilstvo jim je priporočati, naj se ga prime vsa Notranjska; zemlja bode murbam gotovo skoraj povsod ugodna.

Denašnjemu listu je priložene 1/2 pole sejnih govorov, ki so bili 28. januarja v dež. zboru.

Popotni.

9. februarja 1863: G. pl. Villas in g. Trifič iz Trsta; gg. Sotlscheg, Muhič in Schauer z Dunaja; g. Diez iz Beljaka; g. Kapelle iz Metlike; g. Eder iz Loža.
10. febr.: G. Koschier iz Krškega; g. Heisner iz Gradca; g. Meyn z Dunaja; g. Müller iz Mokronoga; g. Weidhofske iz Trsta.

11. febr.: G. pl. Soest iz Gradca; g. Goidina iz Ajdovščine; gg. Krauss, Scheid, Matzl in Patterlik z Dunaja; g. Montag iz Trsta; g. Seeder iz Krškega; g. Oblak iz Celja.

Umrlí.

8. februarja 1863: Jože Terpotec, star 1 leto in 11 mesecev.
9. febr.: Boštjan Porenta, star 43 let; Johana Rebul, stara 1 leto in 11 mesc.

10. febr.: Gospa Marija Potkosik, stara 81 let; Johana Amalia Klebel, stara 10 dni; Franc Orač, star 67 let.

Loterija 11. februarja 1863:

Dunaj: 83, 34, 8, 30, 12.
Gradec: 7, 76, 36, 82, 31.

Ljubljanska cena

11. februarja 1863.

	Srednja cena		Najviša cena			Srednja cena		Najviša cena			Srednja cena		Najviša cena	
	gld.	kr.	gld.	kr.		gld.	kr.	gld.	kr.		gld.	kr.	gld.	kr.
vagan pšenice	5	5	—	—	stot pšenične moke	8	—	12	—	libra govédine	—	20	—	22
„ rži	3	9	—	—	„ ržene	—	—	8	—	„ telétine	—	20	—	23
„ soržice	3	75	—	—	„ ajdove	7	—	10	—	„ svinjine	—	20	—	—
„ ječmena	3	—	—	—	„ debeljačeve	—	—	6	—	„ slanine nove, (špeha)	—	27	—	—
„ ovsa	2	25	—	—	„ sepa	1	30	1	60	„ „ stare	—	—	—	46
„ debeljače (turšice)	3	23	—	—	„ slame	—	90	1	10	„ sala	—	40	—	—
„ ajde	2	51	—	—	vagan oglja	—	38	—	48	„ masla	—	55	—	—
„ prosa	3	8	—	—	„ koruna (krompirja)	1	50	—	—	„ prsnega masla (putra)	—	55	—	—
„ fižola	4	20	—	—	sežen drv 30“ dolžih(trdih)	8	—	—	—	„ lojévih sveč	—	42	—	—
„ leče	6	—	—	—	„ „ (mehk.)	6	—	—	—	„ meda	—	25	—	—
„ graha	6	—	—	—	libra (funt) sladkorja	—	36	—	42	„ prediva	—	20	—	35
„ bobá	5	—	—	—	„ kave	—	60	—	90	vrč (bokal) vina	—	40	—	80
„ kaše	4	50	—	—	„ olja laškega	—	50	—	64	„ piva	—	20	—	32
stot (cent) ječmenka (ješpranja)	7	—	—	—	„ „ lanenega	—	38	—	—	„ žganja	—	70	1	—
					„ „ goršičnega	—	40	—	—	„ vinsk. cveta	—	85	—	—

Dunajska borza

10. februarja 1863.

Državni papir.		Denar	Blago			Denar	Blago			Denar	Blago			Denar	Blago
5% avst. vr.		69.40	69.60	Bankne		816.00	817.00	Tem. Slav.		74.00	74.50	Kneza Windišgr. . . .		21.75	22.00
5% nacional		82.10	82.20	Severne železnice		185.40	185.60	hrvaške		74.50	75.00	Grofa Waldstein-a . . .		23.75	24.00
5% črka B.		96.00	98.00	Državne		235.50	236.00	erdelske		71.75	72.00	" Keglevića		17.00	17.25
5% lombardo-benešk. . .		103.50	104.50	Južne železnice		272.00	273.00	galic.		72.50	73.00				
5% beneško posojilo . . .		91.50	92.00	Pardub.-Rajhenb.		130.60	130.80	bukovinske		72.25	72.75	Gotov denar.			
5% metalike		75.80	76.00	Zapadne železnice		153.50	153.75	Srečke.				Krone	15.80	15.85	
M. komske obresti		16.75	17.00	Dolžna pisma za				Kreditne	135.60	135.80	Novi zlati (cekini) . .	5.54 1/2	5.56		
Srečke leta 1839		154.00	154.50	odvezo zemljišč.				Parobrodne	100.25	100.75	Stari	5.54	5.55		
" " 1854		92.25	92.75	spodnj. avstr.		87.75	88.00	Tržaške	122.00	122.50	Napoleon dorji	9.26	9.28		
" " 1860		92.55	92.65	zgorn. "		84.00	84.50	Kneza Esterhaza	95.00	96.00	Suvrendorji	15.90	15.95		
100 gld.		94.40	94.50	češke		86.00	86.50	" Salma	37.25	37.50	Ruski imperijali	9.52	9.55		
5% posojila na davke . . .		95.40	95.50	moravske		87.25	87.75	" Palffy-a	38.50	39.00	Pruski Friderik dorji . .	9.70	9.73		
Obrtnijske akcije.				štajerske		87.00	87.50	" Clary-a	36.00	36.50	Angl. sovren	11.62	11.65		
Kreditne akcije				kranjske		86.00	86.50	Grofa St. Genois-a . . .	36.75	37.00	Pruska kasna asignacija	1.72	1.72 1/2		
				ogerske		74.75	75.00	Budimske	35.00	35.50	Srebro	114.50	114.70		